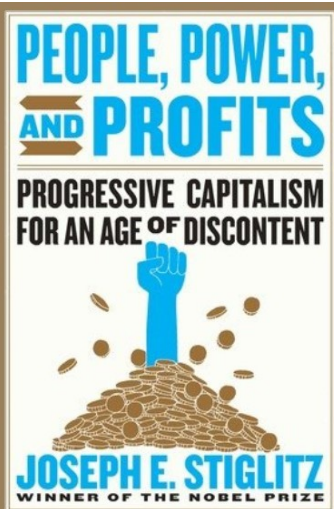

V tomto čísle:

- Kontajnerová kríza
- Okolnosti mjanmarského prevratu
- Nórske objavy surovín
- Prepád európskeho HDP
- Dopady uhlíkového cla na priemysel
- Mochovce ako významný zdroj elektriny
- Ročné výsledky technologických gigantov
- Historicky najhoršie čísla svetového cestovného ruchu

L'UDIA, MOC A ZISK

Autorom tejto knihy je ekonóm Joseph E. Stiglitz, ktorý poukazuje na aktuálne problémy akým americká ekonomika čelí. Tohto Američana by sme zaradili v politickom kompase do časti liberálny ľavičiar, čiže jeho názory sú v prospech dôležitosti úlohy štátu, ako kontrolného mechanizmu pre správne fungovanie trhu. Stiglitz získal v roku 2001 Nobelovu cenu za ekonómiu a rovnako bol aj hlavným ekonómom Svetovej banky.

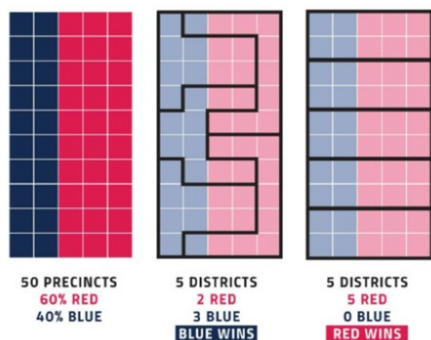
Akým problémom dnes Amerika čelí ?

V úvode knihy autor predstavil problémy aké momentálne postihujú americké hospodárstvo a jeho občanov. Odborná obec sa zhoduje na tom, že základy modernej ekonomie položil Adam Smith v jeho diele Bohatstvo národov (1776). Jeho myšlienky vychádzali zo spoločenskej zmeny aká v tom čase prebiehala v Británii (proces industrializácie). Postupom času sa ale začali objavovať chyby, ktoré neviditeľná ruka trhu nedokázala efektívne vyriešiť (vykorisťovanie zamestnancov zo strany ich zamestnávatelov na konci 19. St.). Na túto situáciu zareagoval štát formou rôznych opatrení (zavedenie minimálnej mzdy, 8 hodinová pracovná doba), ktoré mali zabezpečiť sociálnu ochranu

zamestnancom. Životná úroveň aj priemerné mzdy v tom období rástli vo všetkých úrovniach sociálnych skupín (platy najnižšej vrstvy dokonca rástli miestami rýchlejšie ako platy top 10% najbohatších). Situácia sa rapídne zmenila s príchodom republikánskeho prezidenta Ronalda Reagana v 70. rokoch s jeho daňovou a byrokratickou reformou (daň z príjmu najbohatšej skupine Američanov znížil zo 70% na 28%). Takéto faktické odstránenie progresívnej dane spôsobilo zvýšenie rozdielu v príjmoch medzi chudobnou a bohatou vrstvou obyvateľov. Deregulácia finančného systému tiež napomohla vzniku kríz v roku 2001 a 2008. V súčasnosti je väčšina Američanov proti týmto politikám, ktoré vyhovujú 1% najvyššej príjmovej skupine. Avšak vďaka systému Gerrymandering (úprava voleb-

ných okresov tak aby vyhovovala republikánskej strane) dnes vyhráva voľby menšina celkových hlasov na úkor väčšiny. Výsledok tohto systému je aj víťazstvo Donalda Trumpa vo voľbách v roku 2016 (65,8 mil. pre Hillary Clinton a 62,9 mil. pre Donalda Trumpa). Tento republikánsky prezident počas jeho úradovania pokračoval v procese aký začal Ronald Reagan a tak pretlačil zníženie dane z príjmu PO z 35% na 21%. Amerika je tiež krajinou s najvyššími výdavkami na zdravotníctvo na osobu, no nie každý občan má právo na zdravotnú starostlivosť. V nasledujúcich častiach textu sa budeme snažiť vybrať to najpodstatnejšie na čo Joseph E. Stiglitz poukazuje a tiež aké riešenia ponúka.

Garrymandering:

Dôležitý je rast HDP

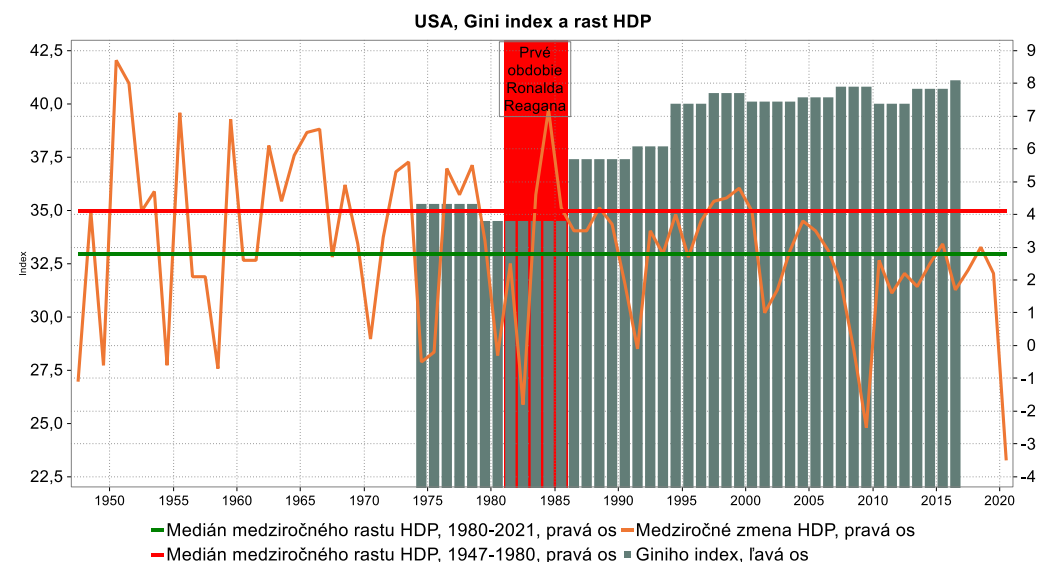
Ekonomovia v ľavo aj v pravo sa zhodujú v tom, že rast HDP znamená dobre fungujúce hospodárstvo. V posledných dekádach sme však svedkami pomalšieho rastu HDP ako sme boli zvyknutí v minulosti. Stiglitz v knihe píše o tom, že HDP v USA medzi rokmi 1947-1980 rástlo v priemere 3,7%. Od roka 1980 až po 2017 sa tempo rastu HDP znížilo na priemerných 2,7 %. Ako dôvod uvádza práve vysoký rozdiel v príjmoch a teda aj vysoké rozdiely v príležitostiach. 1% Američanov vlastní až 40% celkového bohatstva národa a 26 najbohatších ľudí sveta má dokopy rovnaký majetok ako 50% najchudobnejšej vrstvy sveta (3,9 mld. ľudí dokopy, 2017). Práve tieto rozdiely v príjmoch vytvárajú rozličné štartovacie pozície pre občanov, čo má za následok, že inak talentovaný mladý človek sa pravdepodobne nikdy nedostane na takú školu, na akú sa dostane me-

nej talentovaný človek, no z bohatej rodiny (tu Stiglitz študentom pripomína, že najdôležitejšie rozhodnutie v živote je vybrať si správnych rodičov). Ak sme spomínali, že rast HDP sa spomalil, tak štruktúra toho slabého rastu je aj tak do veľkej miery tvorená rastom bohatstva práve najbohatšej vrstvy občanov. Ak Elon Musk zvýši svoje bohatstvo o 500 mld. USD a časť z toho spotrebuje, tak rast HDP USA sa z toho mierne zvýši, no pocíti to len jeden Američan.

Sila veľkého podielu na trhu

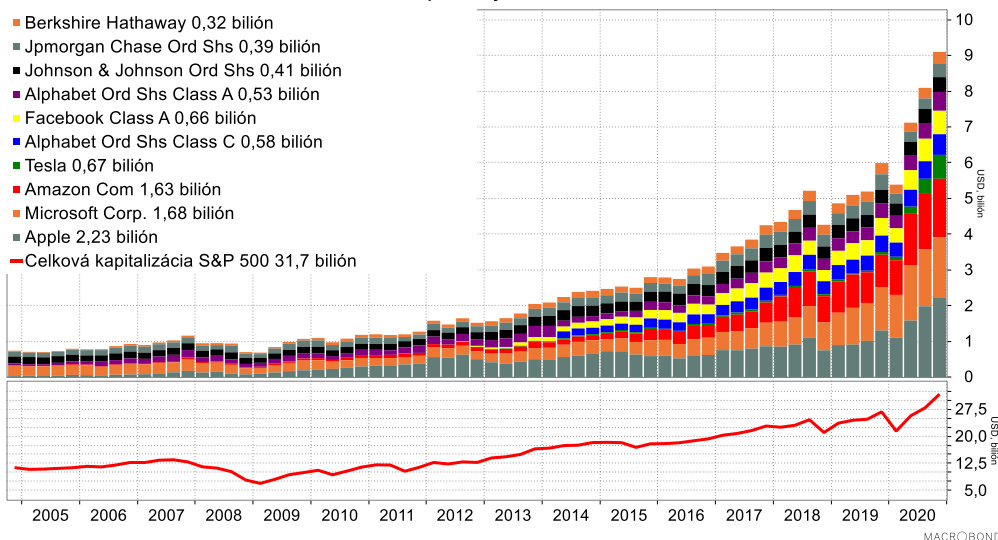
Warren Buffet raz povedal, že ak vytvoríte správne bariéry pre vstup do vášho odvetvia podnikania a zabezpečíte si dominantné postavenie na trhu, tak vašu firmu môže viesť aj idiotský synovec. Tejto zásady sa držia aj mnohé veľké firmy v súčasnosti. Spoločnosť Microsoft bojovala v roku 1990 s internetovým prehliadačom firmy Netscape. V reakcii na snahu Netscapu o prerazenie na trh s internetovými prehliadačmi, Microsoft predstavil ich prehliadač - Explorer. Využil taktiku svoje postavenie na to, aby konkurenčne odstavil Netscape (Explorer bol v počítačoch automaticky zdarma a tiež Microsoft upozorňoval na hrozbu poškodenia operačného systému v prípade, ak by si niekto Netscape nainštaloval). Podobné

případy poznáme aj v súčasnosti, kedy firmy ako Google a Facebook skupujú konkurenčné spoločnosti (instagram). O skutočnosti, že veľké firmy posilňujú svoje postavenie hovorí aj to, že podľa odhadov tvorí 28 firiem z S&P 500 až 50% všetkých príjmov z PO v USA (2016). Negatívnym dôsledkom vzniku takýchto monopolných postavení je to, že firmy umelo nastavujú výrobné množstvo produktov a rovnako aj cenu. Hospodárstvo tak funguje pod hranicou potencionalného produktu. Ďalším problémom nízkej konkurencie na trhu je to, že spoločnosti nie sú nútené investovať svoje prostriedky do inovácií v rovnakej miere ako v prostredí vysokej konkurencie. Vidíme teda anomáliu na trhu, kedy zisky sa zvyšujú no investície sa znížili z úrovne 17,2% ku HDP v sedemdesiatych rokoch minulého storočia na súčasných 15,7%. Obmedzenie férovej súťaže zo strany veľkých firiem sme mohli vidieť aj na trhu práce. Tu sa firmy Apple, Google, Intel a Adobe dohodli o vzájomnom nepytličení zamestnancov formou ponúkajú lepších pracovných podmienok (vyšších miezd). Poškodení zamestnanci podali žalobu v hodnote 415 mil. USD. Autor ako možné riešenie vidí sfunkčnenie anti-trustových zákonov. V roku 1911 Najvyšší súd USA rozpustil spoločnosť Standard Oil z dôvodu vytvorenia monopolného postavenia na trhu s pohonnými hmotami.

s pohonnými hmotami. Rovnakým spôsobom by mal najvyšší súd nazerať aj na súčasné veľké spoločnosti a na ich fúzie. Jeden z príkladov je fúzia Facebooku a Instagramu, kedy Facebook mohol s jeho možnosťami investovať do vývoja svojej vlastnej aplikácie s fotkami a krátkymi videami, no rozhodol sa ísť jednoduchšou cestou a to odkúpením konkurenčnej spoločnosti za 1 mld. USD.

USA, Market cap. 10 najväčších firiem S&P 500

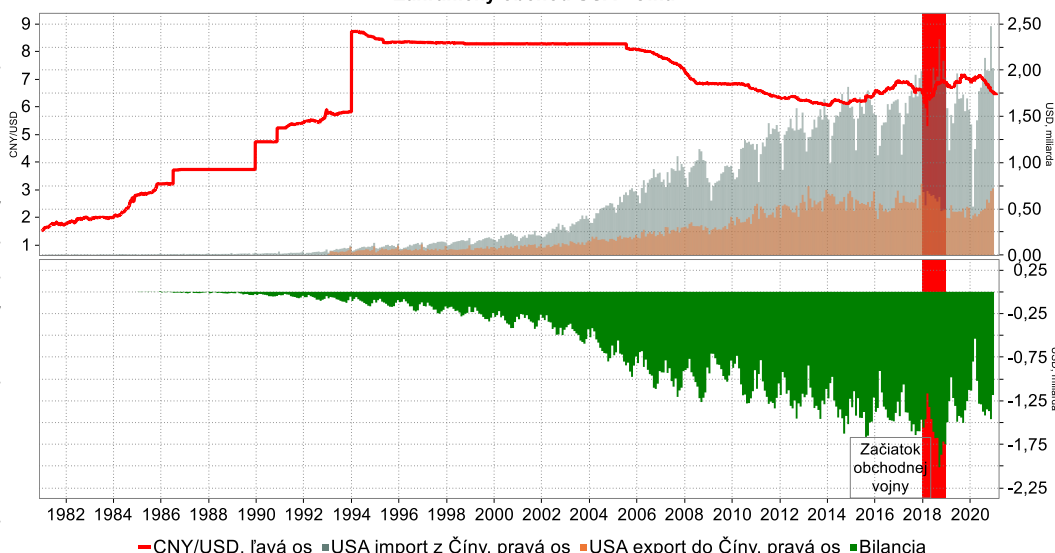
Problémy globalizácie

Proces globalizácie zabezpečuje odstránenie bariér medzi krajinami, čo podporuje zdieľanie kultúrnych zvyklostí, technológií a rozvoj medzinárodného obchodu. Práve pri poslednom menovanom došlo ku veľkej zmene pri vstupe Číny do WTO v roku 2001. Veľké priemyselné spoločnosti sa v snahe dosahovať maximálny zisk rozhodli presunúť svoje výrobné podniky tam, kde majú najnižšie náklady na výrobu (Čína s lacnou pracovnou silou bola skvelým riešením). Teória komparatívnych výhod hovorí o tom, že krajina by mala vyrábať také produkty, na ktoré má najlepšie predpoklady a teda vie ich vyrábať čo najefektívnejšie. Je teda prirodzené, že niektoré firmy sa rozhodli premiestniť výrobu tam, kde vyrábajú najefektívnejšie. Pri silnom odlive pracovných miest zväčša málo kvalifikovanej pracovnej sily, ktorá sa nedokáže automaticky etablovať na trhu práce, vzniká nezamestnanosť. Autor tejto knihy ako možné riešenie nevidí protekcionizmus, ktorý pretláčal Donald Trump počas jeho úradovania. Tento republikánsky prezident zaviedol clá na

čínsky tovar v hodnote 200 mld. USD, čím chcel zmierniť negatívnu obchodnú bilanciu. Skutočnosť ale bola taká, že clá zavedené na export solárnych panelov nezapríčinili rozvoj tohto odvetvia výroby v USA, ale len zvýšili cenu tohto materiálu (keďže americkí producenti nedokážu konkurovať ani drahším solárnym panelom z Číny, najmä kvôli dlhodobému vývoju výroby tohto produktu v Číne). Zvýšená cena teda mala za následok pokles objednávok tejto zelenej energie u domácností, čo postihlo firmy pracujúce v tomto segmente v USA a tiež negatívne pôsobilo na klimatickú krízu (solárna energia patrí medzi zelené formy energie). Vyššia cena produktov vplyvom zavedených taríf len znižuje životnú úroveň občanov, ktorí si z rovnakej výplaty môžu kúpiť menej statkov (platí to

aj v prípade, ak by kvôli zavedeným clám začali domácnosti kupovať produkty napríklad z Malajzie, keďže tieto produkty začali byť cenovo výhodné až po zavedení ciel na konkurenčné čínske produkty - teda vo výsledku zaplatia domácnosti stále viac). Autor ako jedno z možných riešení považuje odstránenie protekcionizmu v medzinárodnom obchode a navrhuje väčšiu angažovanosť štátu na trhu práce v prípade ak dochádza ku odlivu pracovných miest. Navrhuje rekvalifikáciu zamestnancov na také pracovné pozície, ktoré sú v danom štáte potrebné (prípadne do sektorov ktoré sú na tom komparatívne najlepšie v porovnaní s inými krajinami). Musíme ale povedať, že v prípade Číny autor len v jednej vete spomenul manipuláciu s Remnimbi. Ak má medzinárodný obchod fungovať efektívne, tak aj výmenne kurzy jednotlivých mien musia fungovať transparentne. Čína sa dlhodobo snaží devalvovať svoju menu ku doláru, čo zvýhodňuje jej exportnú pozíciu voči Amerike. Práve kvôli čínskej menovej politike môžeme čiastočne pochopiť odpoveď USA so zavedením ciel na túto komunistickú veľmoc.

Zahraničný obchod USA - Čína

Kapitalizmus nových technológií

V jednej kapitole autor spomína problém rozvoja technológií, ktorý sa priamo týka aj Slovenska. Je to nahradzovanie ľudskej pracovnej sily, zväčša nízko kvalifikovanej, robotickými strojmi. Ide o prirodzený výsledok investícií firiem do vývoja, čím sa snažia minimalizovať náklady a zefektívniť proces výroby. Výsledkom tohto procesu je prepustenie pracovných miest na úkor robotickej technológie. Pekný príklad, ktorý ilustruje problém aký vzniká v ekonomike kvôli tomuto procesu je rozhovor medzi členom vedenia Ford Company a členom odborového zväzu: "ako zabezpečíte, aby vám tí roboti platili odborové poplatky?" a predstaviteľ odborov odpovedá "ako zabezpečíte, aby tí roboti kupovali vaše autá?". To je presne dôvod, prečo sa viacerí ekonómovia obávajú, že ak dôjde ku nahradeniu ľudskej pracovnej sily robotmi, tak to zapríčini pokles mzdovej úrovne a tiež nárast nezamestnanosti. To môže viesť ku hospodárskej stagnácii. Tu môžeme povedať, že s podobnými problémami sme sa v minulosti stretli, keď spoločnosť prechádzala z poľnohospodárskej výroby do priemyselnej. Aj autor knihy pripomína nutnosť pripraviť podmienky pre prechod spoločnosti do sektoru služieb (terciárny sektor). Ďalší dôležitý problém aký s rozvojom technológií vzniká, je získavanie veľkého množstva dát o jednotlivcoch zo strany tech. spoločností (Facebook, Google, Amazon). Tieto firmy disponujú veľkým množstvom dát, ktoré následne využívajú na tvorbu zisku (podľa rôznych znakov vedú lepšie zacieliť zákazníkov na rôzne produkty). Takýmto monopolným postavením na trhu s informáciami dochádza ku pochybnostiam o ich morálnom spravovaní. Viaceré vlády v Európe už začali riešiť túto situáciu a firma Facebook musela odpovedať práve na otázky ohľadom spravovania informácií. Jedným z riešení by bolo zverejňovanie

všetkých dát o jednotlivcoch, alebo poskytovanie finančných kompenzácií užívateľom, ktorí sú ochotní poskytnúť ich dáta na analýzy.

Dôležitá úloha vlády

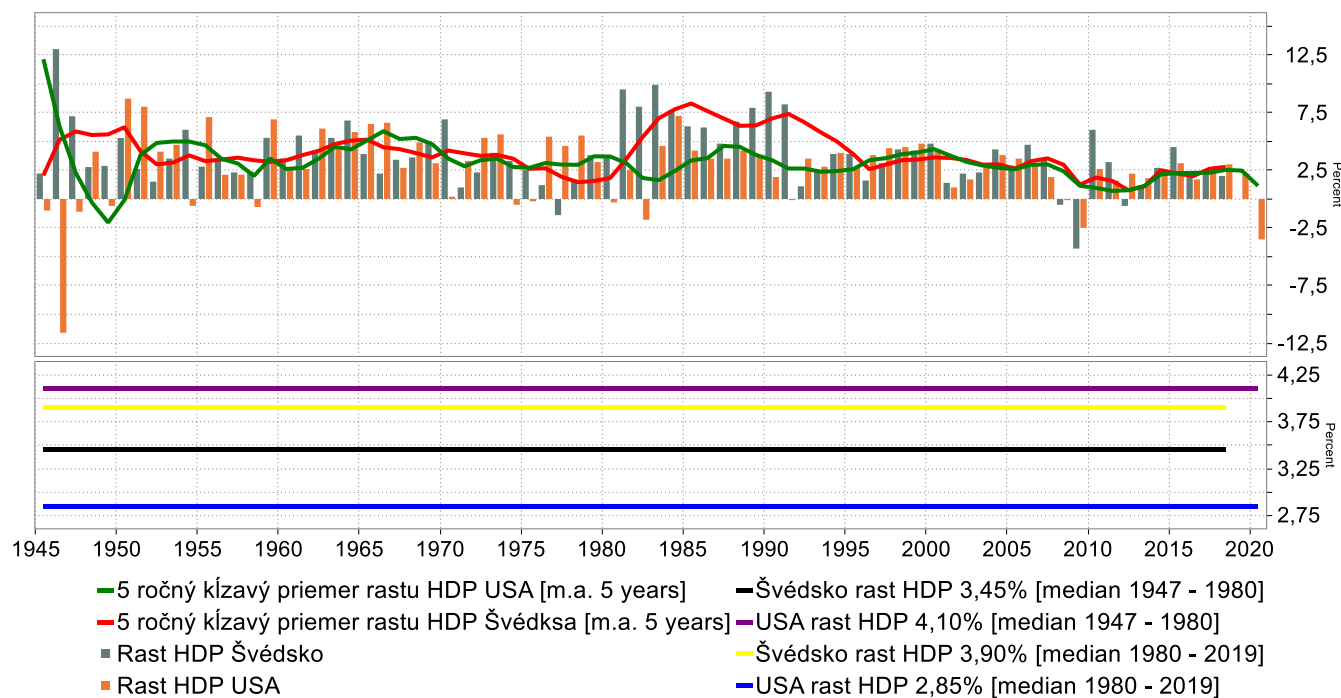
Dnešné hospodárstvo je úplne iné, oproti tomu o akom písal Adam Smith. Joseph E. Stiglitz poukazuje na šesť základných problémov, ktoré momentálne postihujú americkú ekonomiku. Kríza v 2008 poukázala na neefektívnu reguláciu finančného sektora, čoho dôsledkom bola najväčšia hospodárska kríza za posledných 75 rokov. Nezamestnanosť narástla na 10% a tvorcovia bubliny na trhu s nehnuteľnosťami (banky) dostali od vlády obrovské množstvo finančných stimulov. Ďalším problémom na aký autor poukazuje je klimatická kríza. Tu by mala vláda zohrávať podstatnejšiu úlohu v postihovaní spoločností, ktoré produkujú veľké množstvo skleníkových plynov (negatívne externality). Štát by sa mal viac sústreďovať na problémy, ktoré vznikajú v procese globalizácie. Niektoré riešenia, ako väčší dôraz na rekvalifikáciu zamestnancov sme už spomínali. Dnes žijeme v čase nových technológií, ktoré fungujú relatívne bez väčších regulácií a tak môžu zneužívať svoje dominantné postavenie. Práve problém získavania veľkého množstva dát zvyhodňuje malé množstvo firiem, ktoré tieto dáta vlastnia. Vláda je jediný subjekt, ktorý má dostatočné právomoci na nápravu chýb v hospodárstve tak, aby sme znova dosahovali rast životnej úrovne a ekonomiky ako pred rokom 1980.

Ako zabezpečiť opätovný rast hospodárstva, ktorý pocítia aj bežní občania

V poslednej kapitole autor ponúka konkrétne riešenia na podporu efektívneho fungovania hospodárstva. Poukazuje na využitie pracovnej sily medzi matkami na materskej (formou flexibilného pracovného

ho času). Rovnako to platí aj pre ľudí, ktorí odchádzajú do penzie. Navrhne zrušenie daňového zaťaženia na vysoké školy, ktoré zaviedla administratíva Donalda Trumpa. Podľa Stiglitz je vzdelanie najdôležitejším faktorom rastu životnej úrovne. Vláda by ďalej mala dôslednejšie podporovať tie regióny a odvetvia priemyslu, ktoré sú vplyvom globalizácie a pokroku ohrozené. Vyzdvihuje prípad, kedy Anglicko dokázalo v 19. st. plynule z textilného priemyslu v Manchestri reorganizovať tamojšiu spoločnosť do nových sektorov hospodárstva (najmä kvôli investíciám do vzdelania) a naopak upozorňuje na chyby, aké sa stali v meste Detroit. Ďalšia zmena v sociálnom zabezpečení by mala byť v poistení v nezamestnanosti. Tu autor navrhuje rozšírenie podpory zo strany štátu na dlhšie obdobie ako 26 týždňov a rovnako zvažuje zavedenie univerzálnej základnej mzdy. Táto mzda by sa vyplácala každému občanovi prvý deň v mesiaci a ľudia s vyššími príjmami by ju formou progresívnej dane platili naspäť štátu. Stiglitz vidí stratený potenciál na americkom trhu práce. Kým vo Švajčiarsku pracuje 80% ľudí v produktívnom veku tak v USA je to len 70%. Dôvodom je viacero, ako napríklad vysoký počet Američanov vo väznici (1% ľudí v produktívnom veku) a veľký počet ľudí zdravotne postihnutých. Ako riešenie navrhuje zvýšenie investícií do vzdelania, výstavba infraštruktúry a tiež nasledovať príklad Indie, kde každý občan má možnosť robiť nekvalifikovanú manuálnu prácu platenú štátom (50 mil. Indov využíva tento program každý rok). Tieto všetky reformy by samozrejme zvýšili vládne výdavky. Ako možné krytie týchto výdavkov by malo poslúžiť zvýšenie progresívnej dane a tiež, zvýšenie dane na kapitál (pri niektorých položkách autor navrhuje až 100% zdaňovanie). Tento model by mal zabezpečiť zníženie nerovnosti z príjmov a v kombinácii s navrhovanými reformami aj obnovu rastu americkej ekonomiky.

Porovnanie rastu HDP medzi USA a Švédskom

MACROBOND

Náš pohľad

Joseph E. Stiglitz je, ako sme spomínali v úvode, ľavicovým typom ekonóma. To dokazujú aj jeho pohľady na vývoj amerického hospodárstva, ktoré sme v predošlých kapitolách odprezentovali. Niektoré návrhy sú nedostatočne podložené údajmi (korelácia medzi zvýšením daňového zaťaženia a zvýšením hospodárskeho rastu). Niektoré dôvody obchodnej vojny medzi USA a Čínou nespomenul (manipulácia s Rem-nimbi). Mnohé zo Stiglitzových reforiem by si žiadali zvýšenie štát-

ných výdavkov, no autor neponúkol žiadne konkrétne vyčíslenie spôsobov, ako ich financovať. Musíme ale povedať, že správne poukázal na problémy s klimatickou krízou a na to, že štát má postihovať vznikajúce negatívne externalities vo výrobe (v tomto prípade myslíme skleníkové plyny). Ďalší problém na aký správne poukázal Stiglitz je vznik monopolov. Trh sa čoraz viac koncentruje medzi pár veľkých firiem, ktoré formou fúzií odstraňujú konkurenciu. Veľké tech. spoločnosti ako Google a Facebook tiež disponujú domi-

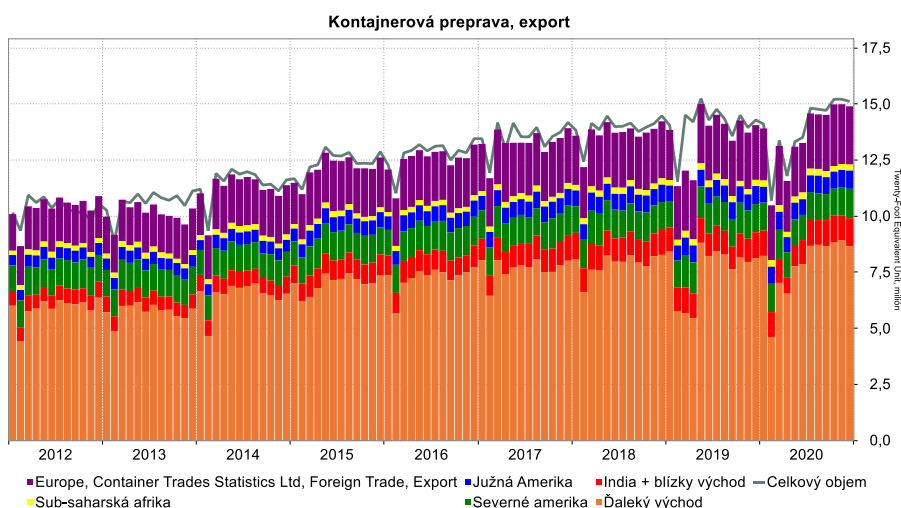
nantným postavením na trhu s in-formáciami, ktoré bez akýchkoľvek regulácií využívajú. Investície do vzdelania a infraštruktúry sú v podstate akceptované naprieč oboma ekonomickými táborami (ľavica, pravica). Táto kniha ponúka komplexný pohľad na problémy akým momentálne americké hospodárstvo musí čeliť, no niektoré riešenia sú z nášho pohľadu kontraproduktívne (príklad univerzálnej základnej mzdy by viedol ku motivácii nepracovať = zvýšenie nezamestnanosti). (mm)

Kríza v kontajnerovej preprave

Nestálosť prepravných nákladov spôsobená kolísajúcimi úrovňami kapacity, prázdny plavbami a presadzovaním obchodných dohôd bude aj naďalej vytvárať výzvy na medzinárodnom dopravnom trhu. Zmena na trhu spôsobená pandemiou mala výrazný dopad na zvyšovanie nákladov prepravy a výrobu kontajnerov. Kritický nedostatok kontajnerov zvyšuje náklady na prepravu a oneskorenie tovaru zakúpeného v Číne. Výsledkom je to, že zúfalé spoločnosti čakajú týždne na kontajnery a za ich získanie platia prémie sadzby, čo spôsobilo, že náklady na lodnú prepravu vyleteli nahor o 264%. Ešte v máji v roku 2020 práve lodná doprava a kontajnerové linky, čelili najväčším prepadam. Veľmi vítanou výhodou pre dopravcov bol však pokles cien ropy a zmena spotrebiteľského správania, ktorá sa zamerala na nákupy cez internet. Spotrebiteľia tak miňali svoje príjmy na nákup elektroniky alebo bytových doplnkov, ako za dovolenky, reštaurácie a pod. Nárast celosvetového dopytu po logistických službách v súčasnosti viedol okrem iných problémov

aj k globálnemu nedostatku prepravných kontajnerov, preplneným námorným prístavom, kapacitným obmedzením plavidiel a dokonca blokovaniu na určitých trhoch. V decembri spotové náklady na prepravu z Ázie do severnej Európy vzrástli o 264%. Na trase z Ázie na západné pobrežie USA sú ceny medziročne vyššie o 145%. V porovnaní s nízkymi cenami z marca minulého roku sa dopravné z Číny do USA a Európy zvýšilo o 300%. Spotové sadzby sú až okolo 6 000 dolárov na kontajner v porovnaní s obvyklou cenou 1 200 dolárov.

Konečnú cenu za zvýšené sadzby kontajnerov, blokovanie prepravy a zvyšovanie nákladov dopravy sa koniec koncov odzrkadlia na rastecien výrobkov. Je otázne akým spôsobom sa dopravcovia prispôbia tejto situácii. Logistické rameno čínskeho technologického giganta Alibaba Cainiao spustilo minulý týždeň službu rezervácie kontajnerov v reakcii na globálny nedostatok. Ďalší dopravcovia prechádzajú na vlastnú výrobu kontajnerov, čo ale spôsobí omeškanie dodávok k výrobcovi, pretože výroba je zdĺhavá a nedostatok je citeľný už teraz. (vj)

Vysoké prepady cestujúcich na letisku vo Viedni

Počet pasažierov, ktorí využili služby spoločnosti Letisko Viedeň, vrátane letísk na Malte a v Košiciach, v minulom roku klesol o 75,6% na 9,7 milióna. Cez letisko vo Schwechate vlni prešlo zhruba 7,8 milióna cestujúcich, čo bolo medziročne menej o 75,3%. Počet pasažierov letiska na Malte sa znížil o 76,1% na 1,748 milióna a počet cestujúcich na letisku Košice sa prepadol až o 82,6% na 96 248. Spoločnosť predpokladá, že počas prvých troch až šiestich mesiacov tohto roka bude letecká doprava naďalej slabá, ale výrazný rast počtu pasažierov očakáva v druhej polovici roka. V súčasnosti Letisko Viedeň prognózuje, že za celý rok 2021 dosiahne príjmy v

objeme 430 miliónov eur a mierny konsolidovaný čistý zisk v sume 4 milióny eur. Letisko Viedeň má rozhodujúci vplyv v spoločnosti KSC Holding, a. s., ktorá je väčšinovým 66-percentným vlastníkom košického letiska a preto vývoj zisku spoločnosti ovplyvňuje do veľkej miery aj vývoj situácie letiska v Košiciach. Zatiaľ k veľkému prepúšťaniu letisko neprístupuje a snaží sa udržať pracovné miesta prostredníctvom skracovania hodín jej zamestnancov a taktiež prostredníctvom vládnej podpory. Viedenské letisko úspešne zvládlo krízu, aj keď po roku 2020 došlo po prvýkrát k čistej strate. S pomerom vlastného kapitálu okolo 60% a tým, že nemali vysokú

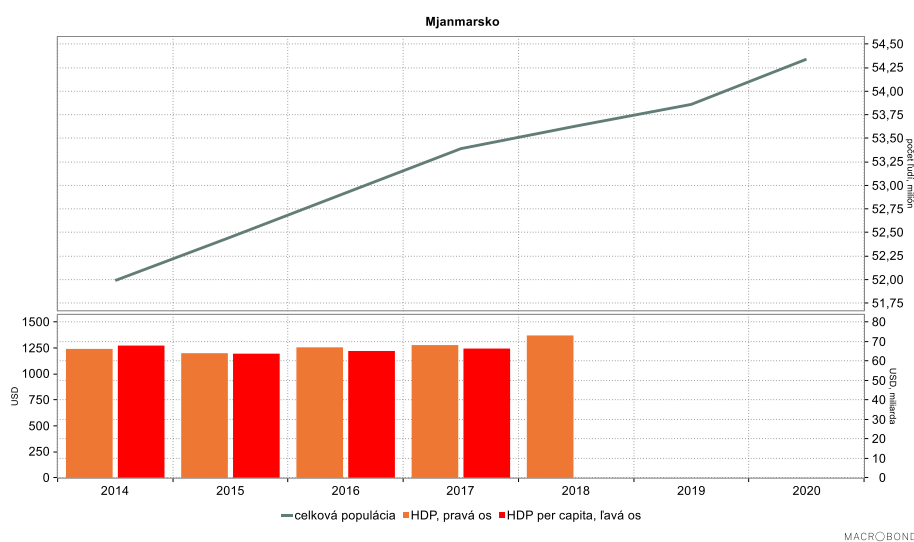
viazanosť na cudzí kapitál sa podarilo spoločnosti prekonať krízu, dá sa povedať úspešne. Taktiež im pomohol úspešne implementovaný program znižovania nákladov, vládna podpora a oneskorenie veľkých plánovaných investícií. Napriek zložitej fáze v ktorej sa momentálne letiská a cestovný ruch nachádza, by mala rastúca dôvera obyvateľstva v zmysluplnosť a účinnosť očkovania viesť k tomu, aby si viac ľudí v letných a jesenných mesiacoch opäť uchýlila k cestovaniu. Taktiež k zvýšeniu záujmu o tento spôsob dopravy by mali dopomôcť jednotné celoeurópske cestovné podmienky týkajúce sa očkovania a testov. (vj)

Mjanmarský prevrat

Mjanmarská zväzová republika je ázijský štát momentálne zmetajúci sa vo vojenskom prevrate. Na Ďalekom východe armáda na čele s hlavným veliteľom zatkla a zadržala predstaviteľov tamorej vlády, premiérky či prezidenta a prebrala moc nad štátom pričom zároveň vyhlásila jeden rok trvajúci výnimočný stav. Sprewádza ho taktiež odpojenie obyvateľov od internetu alebo nemožnosť využívať telefonické služby, nehovoriac o množstve vojakoch na uliciach krajiny. Mjanmarsko sa riadi ústavou, ktorá rozdelila štátnu moc medzi civilnú vládu a generálov, pričom armáda má vyhradených 25% zo všetkých kresiel. Problém nastal pri voľbách v roku 2020, kedy väčšinu získala vládna strana, od vtedy je armáda presvedčená o tom, že voľby neprebehli zákonne. Už od toho momentu sa začalo špekulovať o štátnom prevrate. Svetové mocnosti v tomto súvisе vyjadrili znepokojenie, no Mjanmarsko nie je pre nich tak dôležitou krajinou aby sa vyvolal širší politický konflikt. Celkový hrubý domáci produkt

krajiny sa pohybuje na úrovni 70 miliárd dolárov a na obyvateľa v parite kúpnej sily je približne 1245 dolárov a inflácia je vo výške približne 7%. Podľa jednotlivých sektorov najvyšší podiel tvoria služby (40%), priemysel (35%) a poľnohospodárstvo (24%, až 97% výroby tvorí ryža) pričom až 70% tamorej pracovnej sily je zamestnaných práve v poľnohospodárstve. V krajine s viac ako 53 miliónmi obyvateľmi medzi najzávažnejšie problémy patrí nezamestnanosť

(37% obyvateľstva) a až takmer tretina obyvateľov žije v chudobe. Čo sa týka surovín, ide najmä o ropu a zemný plyn. Rovnako je krajina druhým najväčším dodávateľom ópia na svete. Mjanmarsko aj na základe týchto informácií nehrá veľkú rolu v globálnom meradle, no pre domácich obyvateľov je situácia v krajine veľmi vážna a potenciálne zrušenie ústavy armádou by mohlo zmariť akékoľvek demokratické črty štátu. (pd)

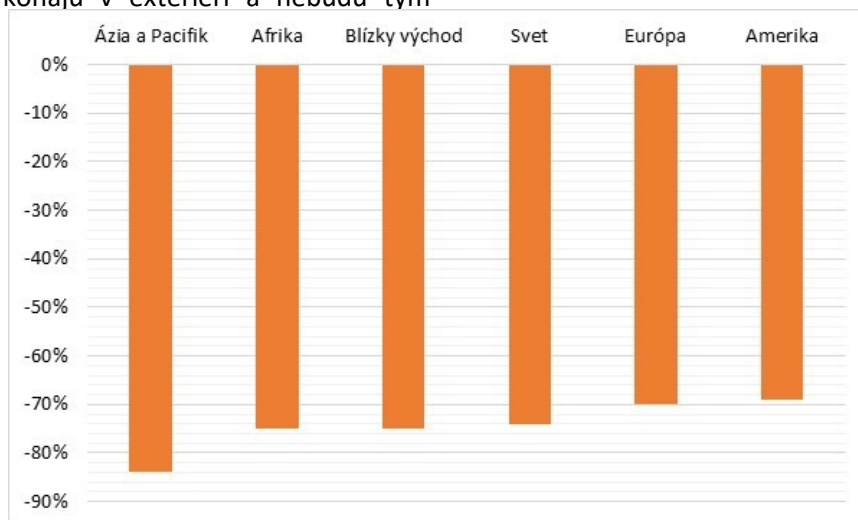

Najhorší rok pre cestovný ruch

Turizmus sa na svetovom hrubom domácom produkte podieľa približne 10% (príspevkom 9 biliónov dolárov). Na celom svete je v ňom zapojených viac ako 350 miliónov pracovných síl. Takéto čísla boli bežné v minulých rokoch, no rok 2020 sa stal pre turizmus kritickým. Pokles medzinárodných príchodov bol až o 74%, čo znamená o jednu miliardu príchodov menej. Rovnako tak je následkom pandémie ohrozených cez 100 miliónov pracovných miest. Každý jeden región sveta ostal ovplyvnený súčasnou krízou, z čoho vyplýva, že najväčší pokles príchodov zaznamenala Ázia a Tichý oceán -84%, Blízky východ a Afrika -75%. Pod svetovým priemerom, no stále s vysokým prepadom, sa umiestnila Európa a Amerika -70%.

Oživenie cestovného ruchu na úrovne pred pandémie väčšina krajín očakáva až v roku 2023. Do najbližšieho roku a pól môžu byť úspešné turistické akcie, ktoré sa konajú v exteriéri a nebudú tým

pádcom obmedzené reštrikciami. Silnejšie obdobie roka 2021 sa predpokladá v letných mesiacoch, stále však aj napriek tomu nedosiahne pôvodnú úroveň. (pd)

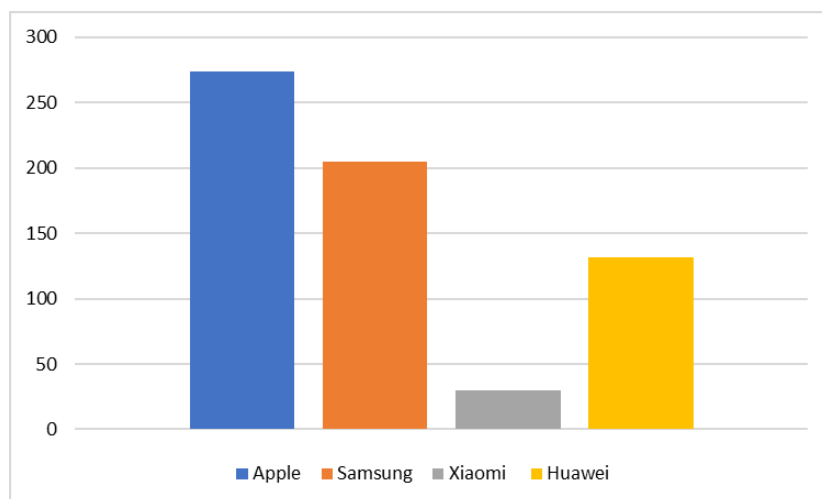
Medzinárodné príchody (medziročná zmena v %)

Samsung opäť potvrdil prvenstvo

Aj napriek tomu, že v štvrtom kvartáli 2020 dokázal Apple so svojim novým iPhone 12 vykázať najvyšší predaj zásielok v objeme takmer 82 miliónov, nedokázal sa napokon dotiahnuť a predbehnúť Samsung v celom ročnom objeme. Za rok 2020 bol celý objem zásielok 1265 miliónov, a teda spoločnosť Samsung z toho vyprodukovala 255,6 miliónov zásielok, čo je síce medziročný pokles 14%, no aj napriek tomu drží prvý priečku. Tým pádom má Samsung trhovú podiel 20%. Na druhom mieste je americká spoločnosť Apple s 207 miliónmi zásielok, ktorým sa medziročne podarilo o 5% rásť a s trhovým podielom 16% sú druhým najrozšírenejším výrobcom na svete. Tretím v poradí je Huawei so 188 mil. zásielok, ktorý sa spomedzi všetkých výrobcov prepadol najviac o -22%. Naopak najväčším skokanom roka sa stalo

Xiaomi, ktorých zásielky medziročne vzrástli o 19% na 150 miliónov. Dokopy tak Čína s Huawei a Xiaomi prekonala všetkých ostatných technologických gigantov na trhu. V celkovom meradle klesol dopyt po nových telefónoch o 7%, čo jas-

ne ukazuje, že kríza neobišla ani tento sektor. Zdá sa, že ak by Apple pokračoval v trende, ktorý nastavil v štvrtom kvartáli, mohol by svojho protivníka v roku 2021 poraziť a stať sa lídrom na trhu. (pd)

Tržby v miliardách eur, rok 2019

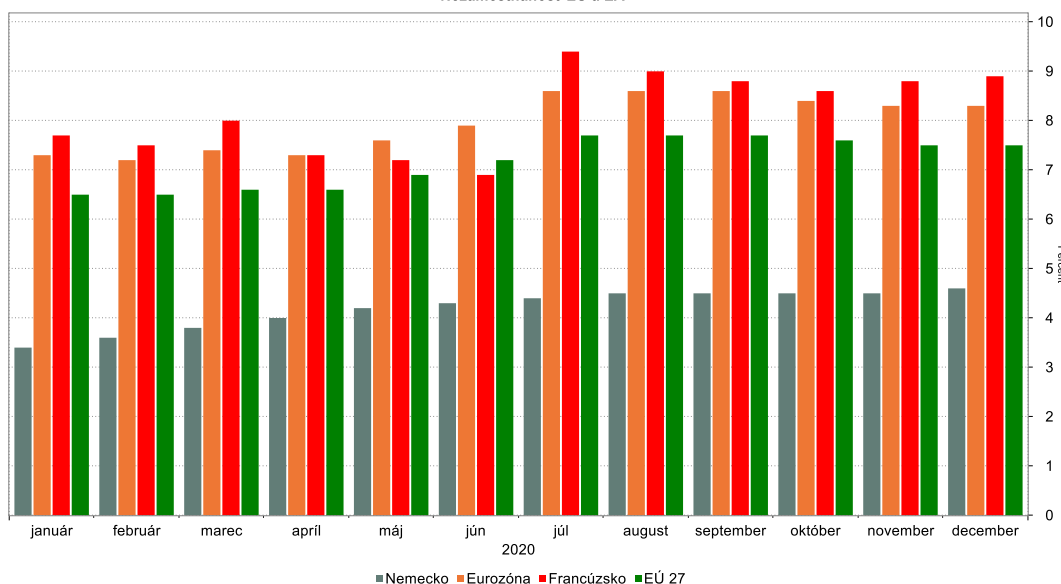
Stabilná nezamestnanosť EÚ

December 2020 priniesol s ohľadom na aktuálnu situáciu prekvapujúci výsledok, a to nezvýšenú mieru nezamestnanosti oproti predošlému mesiacu. To však až tak nepoukazuje na stav trhu práce keďže sa prílev nezamestnaných dá očakávať až v prvých mesiacoch 2021. Celkovo je tak miera neza-

mestnanosti EÚ 7,5% a eurozóny 8,3%. Aj napriek tomu, že sa situácia v posledných dvoch mesiacoch roka nezhoršila, stále je miera nezamestnanosti medziročne na vyšších číslach. V porovnaní s decembrom 2019 sú hodnoty v EÚ o 1% a v EA o 0,9% vyššie, čiže približne o 1,5 milióna nezamestnaných viac. Špa-

nielsko (16,2%), Litva (10,1%) a Taliansko (9%) sú krajiny s najvyšším počtom nezamestnaných. Najnižší počet majú naopak krajiny ako Poľsko (3,3%), Česko (3,1%) či Holandsko (3,9%). Všetky krajiny sa musia popasovať s krízou, ktorá spôsobuje vysoký prílev nezamestnaných. V obehú je množstvo stimulov na podporu ako kurzarbeit, rôzne balíky prvej pomoci zamestnávateľov a zamestnancov, ktoré pomáhajú udržiavať pracovné miesta. Pokiaľ však bude pandémie vynucovať zatváranie podnikov aj v ďalšom období, výrazný pokles nezamestnaných sa očakávať nedá, skôr naopak. (pd)

Nezamestnanosť EÚ a EA

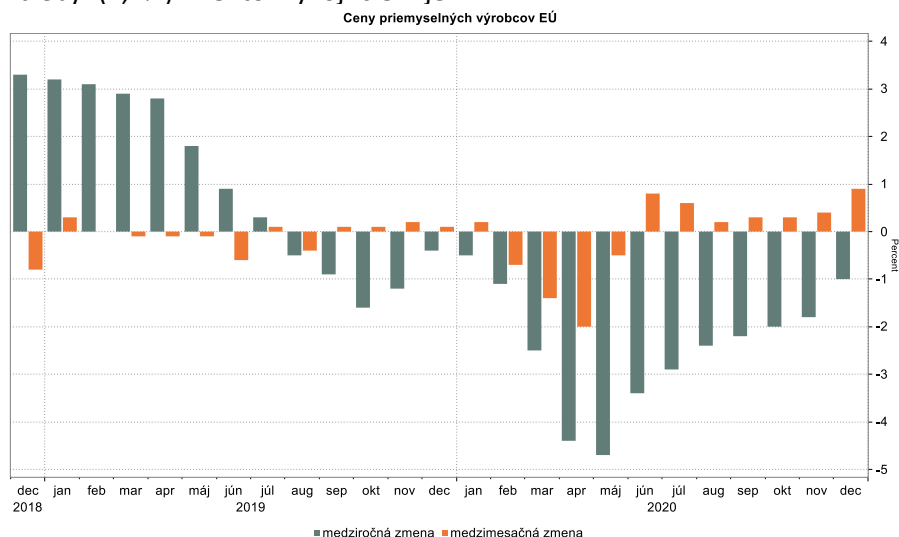
■ Nemecko ■ Eurozóna ■ Francúzsko ■ EÚ 27

Vývoj cien priemyselných výrobcov

Vysoký medziročný prepád cien v sektore priemyslu začal v marci minulého roku, od mája môžeme každý mesiac sledovať znižovanie rozdielov pričom najnovší údaj z decembra 2020 ukazuje pokles 1%. Na poklese cien výrobcov sa opäť podpísali najmä energie, ktoré boli medziročne nižšie o 5%. Je to však od začiatku pandémie najnižší pokles. Energie klesajú najmä v nedostatku dopytu po rope, ktorej cena je aj napriek zníženej ťažbe pomerne nízko. Okrem energie klesali ceny ešte aj tovaru krátkodobej spotreby o 0,5%. Pokiaľ by sme z celkovej štatistiky vylúčili ceny energie, celkovo by ceny priemyselných výrobcov medziročne rástli o 0,3%, čiže je jasne vidieť akým veľkým pomerom sú zastúpené vo

výslednom čísle. Zvyšné zložky štatistiky cien rástli nasledovne: medziprodukty (0,2%), investičný majetok (1%) a tovar dlhodobej spotreby (1,4%). Tento vývoj cien je

z pohľadu výrobcov a líši sa od toho spotrebiteľského. Celkovo sa rok 2020 podpísal na týchto cenách v poklese 2,8%. (pd)

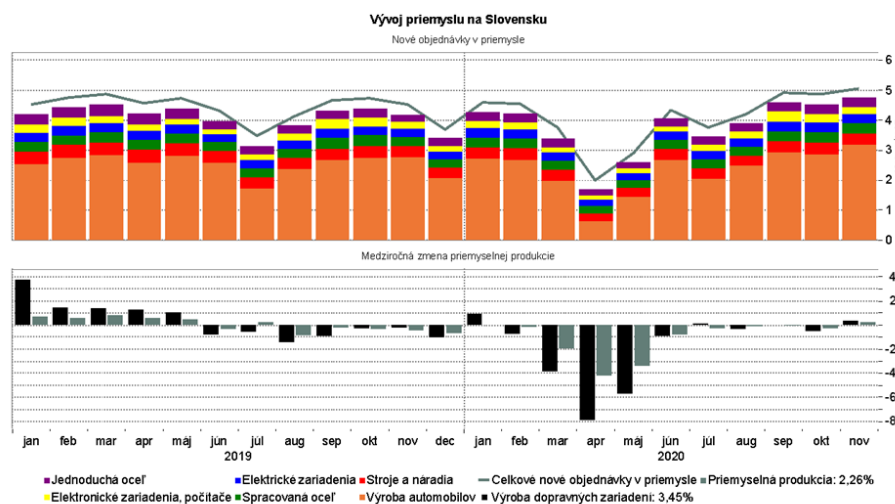
MACROBOND

Uhlíkové clo a jeho dopady na priemysel

EÚ zvažuje návrh zavedenia uhlíkového cla, ktorý môže mať dopad aj na dovoz z USA. Návrh by mal mať finálnu podobu v lete. Clo by sa malo uplatňovať na dovoz z krajín, v ktorých sú regulácie emisií skleníkových plynov výrazne slabšie, než v EÚ. Jeho zavedenie je dôležitou súčasťou klimatických plánov Únie, ale aj dohody o balíku obnovy. Uhlíkové clo má chrániť európske firmy pred neférovou konkurenciou z niektorých krajín mimo EÚ. Nákup emisných povoleniek zvyšuje náklady pre európskych výrobcov. V Číne, USA a iných krajinách takúto

povinnosť zatiaľ nemajú. Lacnejšie importy by mohli z európskeho trhu vytlačiť domácich výrobcov. V súčasnosti získavajú firmy množstvo povoleniek bezplatne. Cena na trhu sa pohybuje okolo 30 eur za tonu. Množstvo bezplatne pridelených povoleniek sa zníži a systém obchodovania sa rozšíri na nové sektory. Cena tony emisií by sa mala v roku 2030 vyšplhať na 40 eur, v roku 2050, keď chce EÚ dosiahnuť uhlíkovú neutralitu, až 230 eur. Zavedenie uhlíkového cla má okrem financovania zeleného reštartu európskej ekonomiky po koronakríze

aj ďalšie ciele. Nový mechanizmus platenia dane alebo cla z uhlíka na hraniciach Únie má podľa Európskej komisie zabrániť presídľovaniu priemyselnej výroby do krajín mimo EÚ a podporiť zamestnanosť a konkurencieschopnosť vnútorného trhu. Rozšírenie trhu s uhlíkom na dovoz tovarov a surovín do Európy by si vyžadovalo pravdepodobne dôkladnú reformu EÚ ETS. Pokiaľ ide o dopad na slovenský priemysel, ktorý tvorí približne 28% HDP, by zavedenie uhlíkového cla na oceľ, cement a hliník zvýšilo produkciu v týchto sektoroch v priemere o 6,3%. Všetky tri sektory výrazne zvýšia produkciu, keďže po zavedení cla sa dovoz do EÚ zníži a tým sa aj zníži konkurencia a rozšíri sa okruh dopytu, ktorý budú musieť sprostredkovatelia a výrobcovia uspokojiť. To ale zapríčini rast cien materiálov, ktoré sa v konečnom dôsledku premietnu do cien konečných produktov pre spotrebiteľov. Taktiež by dané clo malo negatívny vplyv na odvetvia ako napríklad strojárstvo, ktoré tieto suroviny využívajú ako vstup do svojej výroby. (vj)

MACROBOND

Nórsky objav významných surovín

V Nórsku boli objavené obrovské ložiská fosfátov, vanádu a titánu, ktoré môžu zabezpečiť nezávislosť EÚ od dovozu z Číny a Ruska. Ide o najmenej 70-80 miliárd ton rudy. Celý tento proces začal u švajčiarskeho investora Michaela Wurmsera, ktorý sa stretol pred pár rokmi z obchodnými investormi z Nórska, kde odkúpil 5 licencií na ložiská fosfátov. Následne Wurmser založil spoločnosť Norge Mining, s ktorou začal celý výskum. Na základe nich sa našli v zemine okrem fosfátov aj ďalšie dôležité materiály ako vanád a titan, ktoré Európska komisia v roku 2020 pridala na zoznam kritických surovín. Zoznam kritických surovín identifikuje materiály, ktoré sú dôležité pre európsku hospodársku a environmentálnu politiku. Vanád sa považuje za „surovinu budúcnosti“ - používa sa na výrobu vysokokapacitných baté-

rií. Vanádové batérie sa považujú za oveľa lepšie ako rozšírené lítium-iónové batérie, pretože sa nabíjajú mnohokrát rýchlejšie a sú recyklovateľné. Dovoz vanádu do EÚ z Číny je na úrovni 55% a Ruska 19%. Titán hrá taktiež významnú úlohu v oceliarskom priemysle a jeho dovoz z Číny je na úrovni 45% a Rusko 22%. V snahe znížiť riziko úzkych miest v zásobovaní vytvoril Brusel Európsku alianciu pre suroviny (ERMA). Za iniciatívou stojí 160 spoločností vrátane spoločnosti Norge Mining, aby sa dodávateľské reťazce surovín stali odolnými. Spoločnosť však nešpecifikovala, koľko vanádu, titánu a fosfátov chce do bloku dodať, argumentuje tým, že je ešte priskoro špecifikovať presné množstvo, keďže ťažba začne o 5 rokov. Čo ale toto všetko znamená pre Nórsko a pre EÚ? Oslo sa so svojimi ubúda-

júcimi zásobami ropy už pripravuje na éru fosilných palív. Ťažba a vývoz minerálov vzácnych zemín by sa mohla stať novým pilierom nórskeho hospodárskeho rastu. Dalane by mohlo byť viacgeneračným projektom trvajúcim viac ako jedno storočie, ktorý zabezpečí pracovné miesta a rozvoj v meste a jeho okolí. Spoločnosť Norge vidí EÚ, ako kľúčového partnera, pretože pomôže bloku realizovať jej ambíciu stať sa do roku 2050 uhlíkovo neutrálnou. Pre EÚ toto partnerstvo prinesie oslobodenie od závislosti na Rusku a Číne. Preto, že sa tieto suroviny dovážajú len z jednej krajiny stúpa riziko, že sa dodávky môžu prerušiť alebo sa cena dodávok môže enormne zvýšiť. Bezpečné a udržateľné dodávky surovín sú predpokladom odolnej ekonomiky krajiny. (vj)

Bankroty a registrácie nových podnikov EÚ

Počet registrácií nových podnikov v EÚ a eurozóne sa od roku 2015 do konca roku 2019 zvýšil. Tento trend bol samozrejme prerušený v prvom a druhom štvrtroku 2020 následkom neočakávanej zdravotnej krízy. Pokles registrácií a bankrotov v prvých dvoch štvrtrokoch 2020 možno do veľkej miery pripísať skutočnosti, že príslušné správy zodpovedné za evidenciu a registráciu bankrotov neboli dočasne prístupné, kvôli prijatým opatreniam na uzatvorenie prevádzok. Taktiež mnoho krajín poskytlo dlhší čas na dokončenie administratívnych postupov spojených s vyhlásením bankrotu. V neposlednom rade aj vládne opatrenia na podporu podnikov pomohli zabezpečiť nižšiu mieru bankrotov v prvom aj v dru-

hom kvartáli. Pri medziročnom porovnaní sa počet registrácií v treťom kvartáli nových podnikov zvýšil v EÚ o 2,2% a v eurozóne o 3,5%. Spomedzi členských štátov, za ktoré sú údaje k dispozícii, bol najväčší nárast registrácií nových podnikov zaznamenaný vo Francúzsku (+21,5%), Belgicku (+14,3%) a Litve (+11,4%). Najväčší pokles bol pozorovaný v Bulharsku (-18,3%), Nemecku (-14,6%) a Holandsku (-13,3%). Počet vyhlásení o bankrote sa medziročne naďalej znižoval, a to o 17,7% v EÚ a 19,8% v eurozóne. Najväčší pokles v počte vyhlásení bankrotov sa zistil v Litve (-60,9%), Francúzsku (-34,9%) a Belgicku (-32,3%). Najvyšší nárast vyhlásení o bankrote bol zaznamenaný v Estónsku (+83,5%), Portugal-

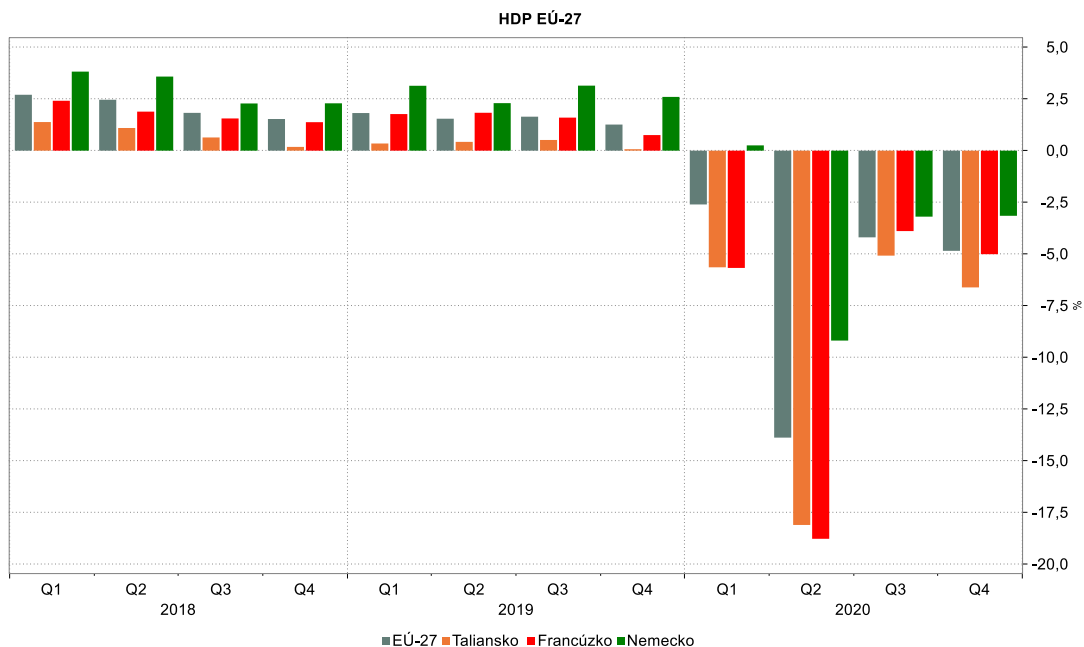
sku (+40,3%) a Španielsku (+6,3%). Relatívne nízky počet bankrotov v mnohých krajinách možno vysvetliť vládnymi opatreniami na podporu podnikov počas krízy, ktoré mohli podnikom, ktoré by inak podali bankrot, umožniť pokračovať v činnosti. Nárast nových registrácií do veľkej miery ovplyvnil aj skutočnosť, že EÚ pridělila takmer 166 mil. eur 36 spoločnostiam bojujúcim proti pandémie koronavírusov. Okrem toho sa viac ako 148 mil. eur poskytne ďalším 36 spoločnostiam, ktoré majú prispieť k ozdravenému plánu pre Európu, čím sa celkové investície z programu Horizont 2020, programu EÚ pre výskum a inovácie, v tomto kole zvýšia na 314 miliónov eur. (vj)

Vývoj HDP v EÚ 4Q

Druhá vlna pandémie priniesla medziročný pokles HDP za 4. kvartál v EÚ o 4,8% a v eurozóne o 5,1%. Najviac sa prepadlo HDP Španielska (-9,1%), Rakúska (-7,8%) a našej tretej najväčšej ekonomiky Talianska (-6,6%). Najväčšia ekonomika Nemecka poklesla o 3,9% a Francúzsko o 5%. HDP nám ako základný makroekonomický ukazovateľ odráža úspešnosť a výkonnosť ekonomík, ktorá sa nedokázala počas druhej vlny dostať na minuloročnú úroveň. HDP Nemecka najviac ovplyvnila spotreba domácností, ktorá bola kvôli uzavretiu ma-

loobchodných prevádzok a reštaurácie značne ovplyvnená. Na druhú stranu pozitívne skončil čistý export, ktorý dosiahol vo štvrtom kvartáli prebytok v hodnote 224

mld. eu. Vzhľadom na súčasný stav môže začiatok roka dosahovať oveľa vyššie prepady a návrat tak bude trvať oveľa dlhšie. (vj)

Mochovce ako významný zdroj elektriny

Atómové elektrárne Mochovce sú jadrové elektrárne ležiace medzi mestami Levice a Nitra, ktoré priamo či nepriamo vytvorili 15 tisíc pracovných miest. Ich výstavba (prvého a druhého bloku) začala ešte v novembri 1982, no kvôli nedostatku financií bola odložená a do prevádzky sa prvé dva bloky dostali v rokoch 1988 a 1999. Elektrický výkon druhého bloku je od roku 2020 na úrovni 505 MW pričom rovnaký výkon bude mať aj prvý blok od 2021. Tieto dva bloky vyprodukujú až 25% spotreby elektriny a sú o 7 mil. ton CO₂ čistejšími ako uhoľné elektrárne. Otázniky viseli nad ďalšími blokmi tri a štyri, ktorých výstavba trvá dodnes. Pôvodne bola výstavba spustená v roku 1987, no opäť bola prerušená a na ďalší krát sa začali stavať v roku 2008 (dokončené mali byť v rokoch 2012/13, no úplne nestoja

do dnes). Sprevádzané to bolo rôznymi technickými problémami, vysokou mierou vád či nedorobkov a samozrejme navyšovaním rozpočtu. Projekt výstavby tretieho a štvrtého bloku sa stal najväčšou súkromnou investíciou v histórii Slovenska. Pôvodná cena bola vo výške 2,8 miliárd eur a dnes je to už niečo cez 5,6 miliardy eur plus s výše 9 ročným omeškaním. Výkon každého bloku bude 530 MW pričom jeden reaktor pokryje 13% spotreby slovenskej elektriny a taktiež ušetrí až okolo 7 milión ton emisii oxidu uhličitého. Prevádzka tretieho bloku sa má začať niekedy v prvých mesiacoch roku 2021 a štvrtého bloku až v 2022, pričom je jeho stav dokončenia v súčasnosti na úrovni okolo 90%. Po sprevádzkovaní tretieho bloku bude čistý ročný export slovenskej elektriny 3TWh. Spotreba elektriny

pokrytá atómovými elektrárnami sa po spustení blokov tri a štyri zvýši z 15400 na 16430 GWh, čo znamená, že celkovo bude jadro pokrývať až 54% celkovej spotreby (tá je aktuálne 30 000 GWh). Kladná bilancia tak spôsobí vyššiu mieru slovenskej sebestačnosti, čím bude môcť ísť teoreticky cena elektriny nadol. Veľmi dlho trvajúca dostavba, ktorá stojí čím ďalej tým viac sa stáva stále menej rentabilnou. Je to veľkou škodou pre naše klimatické ciele, ktoré mohli byť s dokončenou výstavbou oveľa reálnejšie, no keď začnú byť v plnej prevádzke výrazne to zníži našu uhlíkovú stopu. (pd)

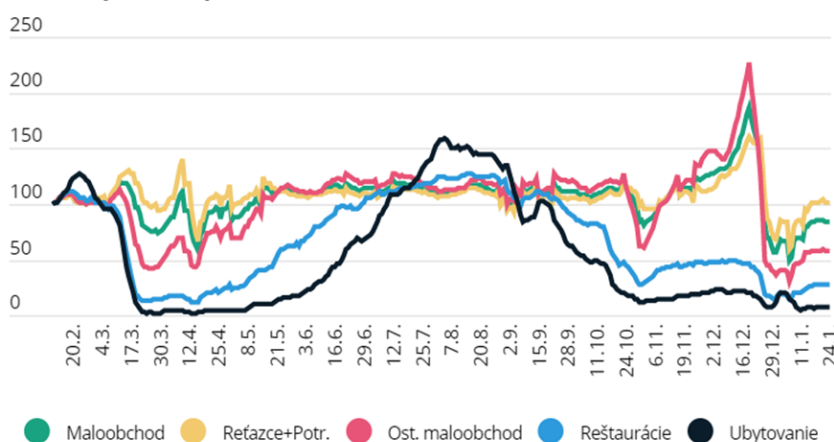
Vývoj tržieb e-kasy

Inštitút finančnej politiky, zverejnil dáta k vývoju tržieb z e-kasy pre jednotlivé objekty ako sú maloobchody, reštaurácie, ubytovacie zariadenia a potraviny. Na grafe môžeme vidieť najväčší prepád tržieb od marca až do mája pre ubytovacie zariadenia a reštaurácie, ktoré sa pohybovali na nulovej úrovni. Mierny nárast nastal po uvoľnení opatrení počas letných mesiacov. Nárast tržieb v gastro sektore sa dostal do pozitívnejšieho rastu počas letných mesiacov. Za návratom zvyšovania tržieb môžu uvoľnené opatrenia, ale aj zmeny správania spotrebiteľov, ktorí sa kvôli nepriaznivej situácii zdržovali počas letných prázdnin na Slovensku, čo malo priaznivý dopad na cestovný ruch v našej krajine. S nástupom druhej vlny utrpel gastro sektor ďalšie straty, tie však predstavovali dlhšie

obdobie ako v prvej vlne. Prevádzkam v ubytovacích a stravovacích zariadeniach dosiahli tržby nulovú hranicu po dobu 4 mesiacov po sebe. Zaujímavosťou je pozorovanie správania spotrebiteľov pri nákupech v maloobchode a potravinových reťazcoch. Na grafe môžeme vidieť mierny nárast tržieb v potravinách, ktoré boli spôsobené masívnymi zásobovaním sa občanov základnými potravinami. Potravinársky sektor si udržiaval podobnú úroveň počas celého zvyšku roka. Taktiež tržby maloobchodu zaznamenali počas prvej vlny mierne pokles z dôvodu uzavretia prevádzok. Maloobchody však boli povinne zatvorené kratšiu dobu ako ubytovacie a stravovacie zariadenia, preto sa úroveň tržieb dostala k pozitívnejšej úrovni. Malé a stredné podniky sú pilierom slovenského

hospodárstva, tvoria 99,9% podielu z celkového počtu podnikateľských subjektov, poskytujú v podnikovej ekonomike pracovné príležitosti takmer 75 % aktívnej pracovnej sily a podieľajú sa viac ako 50 % na hrubej produkcii a tvorbe pridanej hodnoty. Momentálne Slovensko poskytuje preplatenie 80% z celkovej ceny práce, paušálny príspevok v závislosti od poklesu tržieb, preplatenie nájmu a odklad platby do soc. poisťovni, ktorý však podniky nepovažujú za adekvátnu pomoc. Asociácia zachráňme gastro spísala podklad pre krízový štáb, kde požadujú najmä urýchlenie získania pomoci, odpustenie odvodov, zníženie DPH pre gastro sektor, nastavenie jasných pravidiel pre znovuvytvorenie prevádzok, tak aby sa na to mohli podniky včas pripraviť. Novinkou je, že vláda schválila pre slovenské podniky, ktoré majú nútené zatvorenie preplatenie mzdy na úrovni 100% z celkovej ceny práce (max 1100 eur/zamestnanec). Pre podniky je táto správa určite potešujúca ale ak to porovnáme akým spôsobom boli kompenzované podniky napríklad u našich susedov Česku tak tie dostávali preplatenie 100% z celkovej ceny práce už od novembra 2020. Rakúsko napríklad preplácalo 80% z minuloročných tržieb a zaviedlo zníženú daň 5% na gastro služby, ktorej účinnosť predĺžilo do konca roka 2021. (vj)

Tržby eKasa podľa sektorov, rok 2020, 2021 (index, 11.2. = 100)

AKTUÁLNÝ VÝVOJ NA TRHOCH

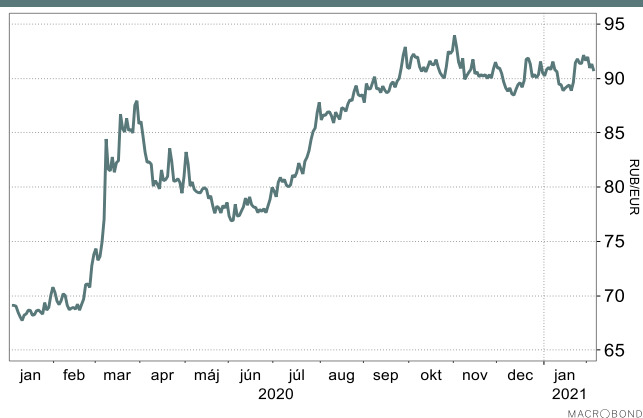
EUR/USD

EUR/CZK

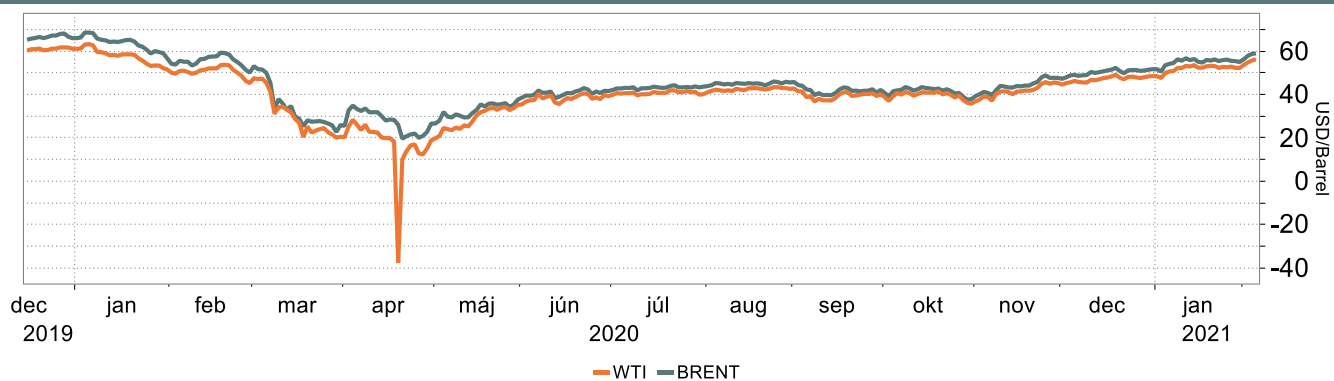
EUR/RUB

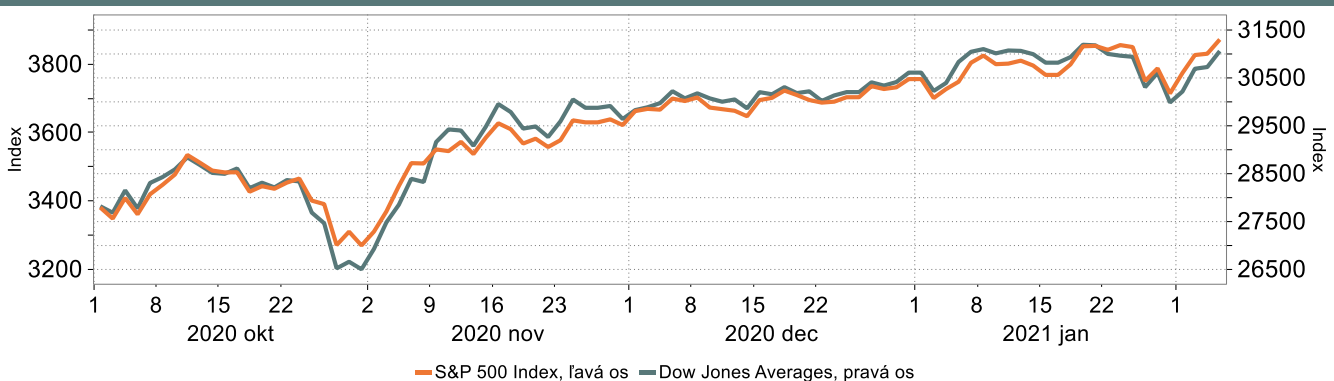
ZLATO

ROPA

INDEXY

SPRÁVY Z FINANČNÝCH TRHOV

- 4ka, malý mobilný operátor ovládaný skupinou Swan, investovala minulý rok do svojej 4G siete 3 mil. eur a zvýšila pokrytie o dva body na 82% populácie. V tomto roku plánuje zvýšiť kapitálové výdavky na 10 miliónov EUR a svojou novou sieťou 5G pokryť osem miest. Jeho pokrytie 4G zaostáva za konkurenciou Orange (99%), O2 (97%) a Telekom (95%).
- Poľská firma Bioelektra plánuje investovať 40 miliónov EUR do nového závodu na recykláciu a spracovanie 100 000 ton komunálneho odpadu ročne v Martine. Jeho sofistikovaná technológia vytvorí po spustení v budúcom roku 40 pracovných miest.
- Spoločnosť Slovkarpatia (František Hodorovský) podala návrh na vydanie územného rozhodnutia pre svoj projekt Business Center Bajkalská 2 v blízkosti svojho hotela Holiday Inn na bratislavskej Bajkalskej ulici. Súčasťou projektu by mali byť kancelárie, hotel so 124 lôžkami, obchody a 84 bytov.
- Jeff Bezos končí v treťom štvrtroku 2021 na poste výkonného riaditeľa spoločnosti Amazon. Na jeho miesto nastúpi generálny riaditeľ spoločnosti Amazon Web Services Andy Jassy, oznámil v utorok šéf elektronického obchodu. Bezos prejde na pozíciu výkonného predsedu predstavenstva.
- Klauke, súčasť americkej skupiny Emerson, plánuje investovať 2 milióny € do rozšírenia svojho závodu v Dolnom Kubíne, ktorý vyrába káblové konektory pre automobilový priemysel. V závode je zamestnaných 379 zamestnancov.

Tento dokument je publikovaný pre spoločnosti skupiny BENCONT, a môže byť reprodukováný a ďalej šírený len s jej písomným súhlasom. Informácie v tomto dokumente boli získané z externých zdrojov, ktoré boli spoločnosťou považované za spoľahlivé.

Analytici:**Jozef Prozbík**

prozbik@bencont.sk

Nebesník Martin

nebesnik@bencont.sk

Bruchánik Rudolf

bruchanik@bencont.sk

Junior analytici:

Vražda Ján

Ďurišková Petra

Majerčák Marco

Huňorová Júlia

Jakubovičová Viktória

Vajnorská 100/A

831 04 Bratislava

www.bencont.sk

BENCONT INVESTMENTS

BENCONT GROUP

BENCONT DEVELOPMENT